

UNIVERSITAT CATALANA

SUMARI

PRESENTACIÓ, per LA REDACCIÓ.

LA TASCA, per D. Martí y Julià.

LA BOTÁNICA EN MEDICINA, per J. Solé y Pla.

DESCUBRIMENTS GEOLÒGICHS EN LA VALL DE CAMPRODÓN,
per Mossen N. Font y Sagué.

FILOSOFIA DEL CATALANISME, per J. Serra y Hunter.

LES UNIVERSITATS CATALANES, per Joan Vallés y Pujals.

NOTA D'ACTUALITAT, per Joseph M.ª Llebaria.

NEU A MÓNTSENY, per Antón Busquets y Punset.

SALUT ALS COMPANYS, per Rafel Folch y Capdevila.

EL CANT DELS SEPULCRES, per Mateu Julià.

NOVES.

UNIVERSITAT CATALANA

SUMARI

ADEU ALS AMICHS, per La Redacció.

L'ASSOCIACIÓ OBRERA, pel Dr. N. Fuster y Domingo.

MOVIMENT CIENTÍFICH A EMPENDRE, per Alexandre Armengol y Pereyra.

LES NACIONS MODERNES, per Rafel Gay y de Montellá.

PRO MACEDONIA, per Pelay Martorell y Carbonell.

LA SAL EN AGRICULTURA, per Isidro Campllonch.

EL CANEM ÍNDICH, per Antoni Novellas y Roig.

CONIUM MACULATUM, L., per Pere Pallars.

PERILLS DE LA IMPREGNACIÓ MERCURIAL, per Joaquim Bellafila.

GLOSAS, per Joseph Carner.

TEÒFIL GAUTIER (*acabament*), per Ignasi de Genover.

POUR LA FINLANDE, per L. P. A.

BIBLIOGRAFÍA, per Ll. S.

UNA CONFERENCIA SOBRE ESTENSIÓ UNIVERSITARIA.

REGLES ORTOGRÀFIQUES DE UNIVERSITAT CATALANA

1.ª S'usaran tres menes d'accents, agut (é) greu (è) y circumflex (ê). Aquest ultim sols s'usará en algún cas en que convingui suprimir una consonant, pera indicar la supressió sobre la vocal més propera a la consonant suprimida. Ecsemples: s'escriurá *aguèts*, plural de *aquest*, evitant axís la dificultat de pronunciació de *aquests* y'l castellanisme que inclou *aquestos*.

Els accents agut y greu s'escriuran segons el so de la *e* y *o* sobre que recaigan. Ecsemples: *després*, *mercè*, *regió*, *sociòlech*. Sobre les vocals *a*, *i* y *u* s'escriurá sempre l'accent agut.

2.ª No s'accentúan a preposició, ni *e*, *o*, conjuncions.

Tampoch s'accentúa cap paraula monossilábica de so agut, esceptuant cassos particulars, en que convingui distingir els diferents significats d'una mateixa paraula, tingan o no tingan les vocals el mateix so. Ecsemples: *més*, adverbí de quantitat y *mes* del any; *son*, ganes de dormir y *son*, pronòm possessiu; *be*, adverbí, *bé*, significant tresor, benefici o sufragi, y *bè*, animal.

3.ª S'accentúan les paraules agudes acabades en vocal, y en *m*, *n*, o *s*, precedides immediatament de vocal. S'accentúan també les planes acabades en consonant que no sia *m*, *n* o *s*. Ecsemples: s'accentúan *oració*, *acabarèm*, *vindrán*, *vingués*, y no s'accentúan *curriols*, *flequers*, *retorn*; s'accentúan *caràcter*, *nímet*, y no s'accentúan *canti*, *regim*, *donan*, *dossis*.

4.ª S'accentúan els temps de verbs qu'en sa darrera sílaba tenen dues vocals essent la primera *i* o *u*. (1) Ecsemples: *cambia*, *tornarían*, *traspúa*, *accentúin*.

5.ª Se suprimeixen les *h* que s'acostuman a escriure en molts verbs, com: *instruhir*, *malehir*, *succehir*, *diuhen*, escrivintse, donchs: *instruir*, *maleir*, *succeir*, *diuen*.

6.ª Se suprimeix la *i* que molts escriuen devant de la *x* en mitj de paraula pera donarli un so semblant al de la *ch*

castellana. Se conserva *ix* al final de paraula. S'escriurá, donchs, *matexa*, *rexà*, *maduxa*, *axella*; *mateix*, *boix*.

D'acort ab aquesta regla, *x* sona després de vocal y en mitj de paraula com fan sonar *ix*, y *ch* sona com *k* fins devant de vocal, axís *chor* sona *kor* o *cor*.

El so per molts atribuït a la *x* quan va sola després de consonant, es el de *cs*; axís, deu escriures: *fisco*, *ecsistencia*, *ecsemples*.

7.ª S'usaran els articles *el*, *els*, reservantse els *lo*, *los*, que no's rebutjan per dexar d'ésser catalans, en cassos determinats per raó del bon so o de la rima poètica.

8.ª S'escriuran ab *e* les sílables finals dels plurals de noms femenins. Ecsemples: *cistelles*, *prunes*, *fortes*, *dolentes*.

9.ª S'escriuen com una sola paraula les compostes de verb y pronòm, de verb y article, de verb, pronòm y article o de verb ab altres partícules. Ecsemples: *tornantse*, *portantlo* (1), *dolguentsen*, *sabentho*, *digali*, *digalshi*, *portánloshi* o *portántelshi*, *entórnatho*.

10.ª No s'usa enlloch la lletra *ç*, ce trencada, escrivintse *s* senzilla o doble en els llocs aont alguns usen aquella.

11.ª Ademés dels presents d'infinitiu aguts (*amar*, *cridar*, etc.) portan *r* final els infinitius plans que la prenen en el futur. Ecsemples, *córrer*, *conèxer*, que en son futur fan *correr-é*, *conexer é*. Per tant no acaban en *r*, *creure*, *veure*, *doldre*, etc. En els presents d'infinitiu que duen *r* final, pot aquesta suprimirse quan segueix una o varies partícules, com *hi*, *en*, formant ab el verb un mot compost.

12.ª S'admet gran llibertat pera fer dúctil la frase, en metatitzar o invertir els monossílabs, *ne*, *me*, *te*, *se*, *nos*, *vos*, dient *en*, *em*, *et*, *es*, *ens*, *eus*. L'apostrof per tant pot anar al devant o al darrera d'aytals partícules.

13.ª Pera evitar un efecte de cacofonia s'estableix l'us de la *n* ab apostrof al darrera, entre la proposició *a* y qualsevol paraula comensada per les altres *a* o *e*; axís dirèm *a n'aquest*: y no *a aquest*; *a n'ell* y no *a ell*.

(1) Si no hi hagués altres raons de més pes pera establir la present regla, n'hi hauria prou, al nostre entendre, en aquest període de reconstituïció gramatical, ab la necessitat de desterrar el mal vici de molts catalans que diuen certs temps de verbs ab accentuació castellana, com *pronúncia*, *cámbia*, en lloch de *pronuncia*, *cambia*.

(1) Aquest es un dels cassos que usám *lo* en lloch de *el*, pera evitar el so contrastant ab una costum consagrada generalment per l'us de la pronunciació.

UNIVERSITAT CATALANA

UNIVERSITAT CATALANA

BUTLLETÍ MENSUAL

PORTAVEU DELS ESCOLARS CATALANS

CIENCIA + PATRIA + ART

—❧— 1900-1901-1902 —❧—

BARCELONA

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC DE FIDEL GIRÓ

CARRER DE VALENCIA, 311

ANALYSIS OF THE

REPORT OF THE

COMMISSIONER OF THE

LAND OFFICE

FOR THE YEAR

1880

AND THE PROGRESS OF THE

Butlletí mensual, portaveu dels escolars catalans.

REDACCIÓ

Carrer Canuda, 4, principal.

ADMINISTRACIÓ

Escudellers blanchs, 8, principal.

Manifestació de vida esplendent y forta, símbol d'un futur triomf, nova victòria en la lluita, consol en l'anyorança y encarnació viventa d'amor a la Patria, a la Ciència y a les Arts, representa la aparició del nostre Butlletí que be pot enjoyar sa capsalera ab el títol de UNIVERSITAT CATALANA. No som pas novells en el camp de batalla els que avuy lo fem sortir a la llum del sol; dins del nostre cercle, si be modest no gens escarransit, may havem deixat de presentarnos tal com som, ni de fer us de totes les armes que'ns aconsellavan els etzars de la lluita; en el Butlletí en que avuy nos manifestem hi havem vist una nova arma que'ns podia fer bon servey y'ns hi havem agafat com a un cap de corda en la febra del perill, tot esperant

el día en que al aixecar a pes de les nostres intel·ligencies y dels nostres brassos el lema per tres voltas venerable que proclamem ab tot l'entusiasme de la joventut el vegem cristallisar-se en la consciència dels homes de bona voluntat.

Es per això, donchs, que la classe escolar ha sentit necessitat d'estampar son pensament valguent-se d'una publicació que siga com la síntesis de tot lo que's pensa y's sent en els nostres centres d'ensenyança, un portaveu dels predeterminats potser demà a element director de la societat y que, al mateix temps que difundeixi, dins de la esfera possible per a nosaltres, la llum de la Ciència, siga aquella nova arma que pugam destrelejar en la lluita que tenim empresa contra l'ensopiment y la ignorancia, corchs virulents no sols del cervell sino també de les consciencies.

Aixís es com, confiant en la bona acollida de tota la part de jovent de Catalunya que comparteix ab nosaltres les

afeccions que'ns aconhortan l'esperit, y pera satisfer aquella necessitat, característica de tot ésser dotat de intelligència, els elements genuïnament representants de la classe escolar catalana han juntat el seu esforç pera que d'una manera digna de la importància que ha tingut la Universitat de Catalunya en la cultura general de la nostra gent pugui sortir un periòdic, quina redacció ens està encomenada y pera'l que estem disposats a treballar a fi de que s'arregli y progressi, com ho demostraran a son temps els resultats dels nostres propòsits d'extendre'l modest Butlletí escolar qu'avuy per primer cop se l'ensa a ampararse de la taula d'estudi del jove aprofitador dels cabals de la seva intelligència y aymador de les coses de la seva terra.

Mes no son tan sols els ja esmentats els motius de la nostra aparició. Era veraderament vergonyós pera Catalunya que mentres els estudiants d'altres Universitats europees publican sos Butlletins, entre'ls que n'hi ha de moltíssima importància, la Universitat de Barcelona no tingués un portaveu dels sentiments y aspiracions dels que a ella van a recullir ab dalit les engrunes que'ns permeten assaborir oficialment les disposicions dels acaparadors del ram de Instrucció pública y la migrada assignació que, en uns pressupostos no gens escassos, se destina a la ensenyança. També això ha afavorit la nostra resolució, tenint ben present que, a part dels motius exposats, no feyam altra cosa que manifestar una vegada més lo criteri que en altres llocs y ocasions havem sostingut al defensar els nostres principis, això es, assimilarse tot lo que siga avenç y

civilisació rebutjant tot lo que signifiqui ignorància y rutina, fins a fernes dignes de dirigir una mirada germanívola a tots els pobles d'Europa ahont les paraules del nostre lema no sigan el mantell ramejat de la hipocresia.

Allissonats ab el fet, que ningú negará, de la molta influència que l'Art apoderantse del sentiment ha tingut pera que les idees sanes y redemptores arrellessin per tot arreu ahont hi havia cors y cervells ben disposats a rebre'les, nosaltres dirigintnos a les intelligençies joves venim a portar la Ciència a contribució dels nostres principis representants de la última paraula en las ciencias sociològiques pera que una vegada més se fassi evident fins pera'ls més engegats la seva bondat com a solució esperançadora que te de satisfer els estímuls qu'avuy se senten arreu, especialment en la part intel·lectual de la nostra joventut.

Exposat ja'l nostre pensament, donem el més coral *Deu vos guard*, en primer lloch, a totes les entitats germanes nostres, y a tots los estudiants, catalans y forasters, a qui convidem a ésser col·laboradors del nostre Butlletí, al mateix temps que esperem d'ells que ab son esforç moral y material contribuïxin a fer d'aquesta publicació un ferm baluart en defensa dels ideals d'un poble esperançat, la senyera desplegada de la joventut que's l'ensa coratjosa a la conquesta de les intelligençies y de les voluntats revel·lides avans d'hora.

Pera aquells estudiants del tros de terra catalana de més enllà dels Pirineus, quines Universitats han sigut, fa poch temps, beneficiades pel Govern francès ab un decret en sentit descentralitzador,

signa'l nostre saludo d'una especial afectuositat.

A tota la premsa que no es deshonra pel nostre terror, a les Revistes escolars extrangeres y a les publicacions de tot lo món guiades per un veritable amor a la Ciència, la més estreta abraçada.

Y are que Deu ens donga vida pera lluytar, y enteniment y forces pera que la nostra obra fassi bona feyna.

LA REDACCIÓ.

LA TASCA

La ilustració y la cultura enrobusteixen l'enteniment dels pobles, desenrotllant les activitats de la intelligència, perfeccionant la percepció y donant per resultat una major extensió y positivitat de la consciència dels fets externs, millor qualitat dels sentiments y la determinació d'una personalitat ferma y del tot diferenciada que actúa aixís ab ple coneixement dels motius, y no com autòmata impulsat per l'acció d'estímul grollers que fan dels pobles una inconexa barreja d'homes d'esperit atrofiat y de moral desviada que, pera atendre tan sols a la satisfacció de sentiments contraris al fi humà del progrés col·lectiu, son causa de la degeneració de les nacionalitats. Els pobles no mancats d'instrucció y verament civilisats gaudeixen vida social sana y progressiva producte de l'armònic conjunt de les activitats dels individus dirigides al fi unich de perfeccionar la col·lectivitat.

Y'ls pobles no's redressan pas, ni arriban may a la seva dignificació, si s'oblidan de nodrir la intelligència, y creuen que'ls esforços del sentiment ho poden tot. Els esclats més grandiosos del sentir y la empenta de forces gegantines remouhen un dia les societats, però'ls seus efectes son migrats y breus si no'ls

aprofita y dirigeix una intelligència potent. Un home que sols obri impulsat per la seva sang xardorosa y que tot ho resolgui ab l'acció dels seus músculs forns, es un home que res realisa, perque es un home sense cap, sense esperit que dirigeixi la empenta generosa dels sentiments y que aprofiti ab oportunitat l'acció decisiva dels efectes de la força. Com els homes, els pobles han de desenrotllar cap, sang y músculs: intelligència, sentiments y força. La intelligència pera progressar, els sentiments pera dignificarse y la força pera possehir activitats pera'l treball y pera la realització y conservació del estat social que la intelligència y'ls sentiments determinan.

Per això la instrucció es als nostres temps complerta y dirigida a desenrotllar y enrobustir totes les activitats del organisme humà. Els homes pera que sían útils a la societat y pera que ho sían a n'ells mateixos han d'esser intelligents, bons y forts; han de possehir energies físiques y morals pera, sentintse fermes, anar a la lluita social contant sols ab lo propi esforç; han de tenir salut pera que puguin realisar per complert y sense prevencions la funció social que'ls hi pertoca.

A la Universitat es ahont millor se veu lo que poden y valen los pobles, perque la Universitat es la deu de la instrucció y de la cultura que escampan després a la societat els que assimilan coneixements pera sembrarlos al nucle social y pera contribuir ab les activitats de la intelligència a la execució progressiva del benestar y major perfeccionament del poble. Y tots els que a la Universitat assisteixen pera desenrotllar les activitats del esperit, han de tenir present sempre que la funció social de la seva vida deu esser un element de la intelligència del poble y per tant han d'esser incansables en la tasca de ferse elements intel·lectuals de boníssima qualitat. No oblidin que'ls pobles que posseheixen acti-

vitats de la intelligència boníssimes, son pobles que van sempre avant, son pobles quina organització social es veritablement civilisada, son pobles que arriben a assolir l'estat de vida social que desitjan totes les societats que senten lo digne amor a la pròpia personalitat.

A la nostra Catalunya la Universitat hi manca, perquè la Universitat de Barcelona es un organisme, que sembla decent, ab tots los defectes de la inepte y pervertida administració espanyola. Mes cal tenir fé y esperar: l'esforç de tots realitzarà la necessitat que sent el nostre poble de desenrotllar la intelligència, pera possehir instrucció y cultura que dirigeixin la nostra vida social, rublerta d'accions progressives que son encara poch fructuoses perquè ls hi manca la savia vivificant de las activitats preuades de la intelligència.

Mentres venen millors temps pera la nostra cultura, cal no parar en la tasca individual d'instruirse de veras, tots los que passen per la Universitat pera desenrotllar la intelligència y esser després profitosos a la societat. Quan los pobles gaudeixen vida social normal y sols han d'atendre a la evolució fisiològica de la societat, lo jovent escolar no ha de realisar esforços, perquè a la Universitat y als altres elements del organisme social troba tot lo necessari pera que siga veritable la instrucció ab que vol nudrir el seu esperit; però quan la Universitat es deficientíssima, y oposats a tota evolució de perfeccionament tots els organismes oficials d'un poble, la joventut escolar ha d'imposarse sacrificis de totes menes pera ab el propi esforç fer que siga lo menos defectuosa que's pugui la instrucció que ha d'assimilar la intelligència.

El jovent escolar català ha d'enrobus-tir la voluntat pera fer sacrificis y realisar esforços ab lo fi de portar a l'esperit la cultura y positiva instrucció que a la Universitat no troba. Les iniciatives de cada hù han de portar als escolars a cer-

car la ensenyansa tècnica y pràctica, aixís com l'associació es un medi inmillorable pera'l perfeccionament dels sentiments y pera'l desenrotll de la fortaleza del cos. A les fàbriques, als tallers, als obradors, als despatxos, als hospitals, als establiments públichs de totes menes, poden trobar els estudiants la instrucció pràctica y positiva que més desenrotlla la intelligència y que més perdurables y profitosos fa 'ls coneixements que per la teoria s'aprenen. Associats els escolars, poden preparar-se pera moltes activitats de la vida social, desenrotllar l'apreci de la pròpia dignitat, y estimular l'exercici dels bons sentiments, ab sessions acadèmiques, ab lluytes nobles de la emulació, y ab la devoció per els grans ideals de la humanitat y l'entusiasme per la dignificació y prosperitat del nostre poble. Y no han d'oblidar que es un dever sagrat que conservin la salut del cos, y que'l fassin vigorós y forsit, lo que s'obté, ab costums morigerades y sovintejant les excursions al camp y a la montanya, que poden esser al mateix temps instructives. L'associació facilita també exercicis d'agilitat, a cel descobert, ab el fi d'enfortir les carns, aixamplar lo pit y ferse resistents a la fatiga. Associats tampoch els hi seria difícil poder pendre una dutxa cada dia, pràctica que conserva la salut y enforteix el cos.

De la ensenyansa oficial aprofitarne tot lo que's pugui, y fora d'ella completar la instrucció pera possehir intelligència desperta, bondat al esperit y salut y fortaleza al cos. Si'l jovent escolar català compleix ab son dever farà un gran bé al nostre poble, y al arribar a la societat pera realisarhi l'acció que li pertoch la realitzarà fructuosa, y ajudarà a que la Universitat Catalana que avuy ens manca pugui esser un fet positiu. Els sacrificis y esforços que'ls escolars d'are fassin, millorant la cultura general determinaran la creació de la universitat catalana. Tots els escolars catalans els tenen

els devers assenyalats, però més que'ls altres els escolars catalanistas. Donguin ells l'exemple y com que serà convincent tot els seguiràn; y si ara son poch els escolars indiferents al fins del catalanisme, ni un n'hi haurà quan els escolars catalanistas mostrin que segueixen el bon camí, el camí de no sentirse aclaparats per el defectuós, el camí digne de treballar pera'l propi perfeccionament.

Els escolars del pervindre no hauràn de fer sacrificis, ni hauràn de fer esforços pera cercar els elements que pera la seva completa instrucció no troban a la Universitat oficial. La personalitat catalana particularista y analítica, y cercant sempre un fi positiu y pràctich pera les seves determinacions, crearà una Universitat quins elements estaràn escampats pel terror català. Mestres sabis, ensenyansa pràctica y localisació espcialisada dels centres d'instrucció. La centralisació de la ensenyansa, a un sol centre, a un únich edifici, al cor d'una gran població, es un disbarat, perque la ensenyansa es defectuosa y'ls escolars s'hi troban en condicions dolentes pera la salut. La Universitat catalana no ha d'esser a Barcelona, sinó a tota Catalunya, ab el fi de que a més de la ensenyansa técnica del centre d'instrucció, l'escolar se trobi en llocs ahont la naturalesa y la modalitat de la població l'instruheixin seguidament. Aixís la instrucció es més positiva, la salut dels escolars millor conservada, y l'allunyament dels grans centres de població afavoreix la constitució de personalitats més fermes, y evita que'l jovent se perdi cremant el seu esperit al foch del vici.

Les societats tot trevallant pera'l present han de trevallar sempre pera'l pervindre; tots els pobles que agonitzen oblidan lo demà. Els escolars tot trevallant pera ells mateixos trevallen pera'ls escolars que vindràn y pera'l demà del nostre poble.

Estudihin molt, cerquin la ensenyansa

pràctica, desenrotllin la bondat al seu esperit y l'amor a la propia dignitat, y enforteixin el seu cos, y'l pervindre es segur. Quan la joventut escolar d'un poble sab cumplir ab els seus devers, el poble se redressa y torna a caminar per la vía d'evolució perfeccionadora que segueixen les societats civilisades.

DR. D. MARTÍ Y JULIÀ.

LA BOTANICA EN MEDICINA

Del regne vegetal es d'ahont fins are s'han pres la majoria de substancies que s'usan pera curar les moltes malalties que pateix l'home; ja antigament eran casi considerades com les úniques capasses d'utilisarse pera aytal cosa; no se podia pas may imaginar que un deixeble d'Esculapi no pogués conèixer totes les plantes que embelleixen les planes o s'amaguen per els relleixos de les montanyes més isardes; naturalment que ja en sa recolecció o preparació influïan les coses més extranyes y misterioses, unes se recullían a mitja nit de Sant Joan, puig se creya que fora aquesta hora no teníen tota sa virtut, en altres influïan el camí dels astres, y si escullien en els dies de la setmana considerats com a dolents, aixís era'l divendres. Avuy día ja son estudi es més científich, s'ha despullat de les circumstancies misterioses que's creya era lo que'l donava ses virtuts, s'han estudiat sos efectes sobre l'home sà y sobre'ls animals per deduirne ses aplicacions terapèutiques, aixís es com s'ha lograt apartarne moltes plantes inútils y en cambi de tota la gran munió de la medicina tradicional treuren quelcóm de molt preciós. Al que exerceix l'art de la medicina ja no l'hi es tan necessari—en general—el ser bon botànich, puix casi ho trova tot preparat a la farmacia, això no vol dir que son estudi no sigui útil y augmenti'ls coneixements que deu tenir sobre la flora mèdica un bon pràctich. Lo que

crech deu coneixe es, la flora catalana, donchs es propi de tot bon catalá, que's dedica al difícil art de curar; ara a continuació posaré per exemple una senzilla y bonica planta de nostres montanyes, quin us antiquissim en certes malalties ha sigut comprovat ab certesa per metges de nostre terra y per estrangers.

Es lo *Ars blanch* (*Crataegus oxyacantha* L.), abret que's troba casi per tota Catalunya, especialment en sa regió mitja y superior, essent més escassa en el Vallés y pla de Barcelona, ahont se troba més l'altre especie, lo *Crataegus monogyna* Jacq. (caracterisada per tenir el fruit ab un sol pinyol, y'ls càlzers pubescents); les fulles del oxy. son ovalades y un poch en punta, lluentes y llises, ses branques tenen unes punxes molt llargues y fortes, de les aixelles de ses punxes y fulles ne surten uns manats de flors blanquíssimes, en umbella que fan forta y bona olor, abret florit s'amaga per torrents y marges y embelleix lo camí, sembla una mota de neu en mitj de la verdó. De son fruit vermell ne diuhen cireretas de pastor y tenen molt bon gust; el poble creu moltes llegendes que's refereixen a n'aquest abret, en algunes comarques catalanes, principalment les de França creuhen qu'en la lluna les clapes que nosaltres ens figurem una cara, forman un home carregat ab un feix d'arsos, l'home dels arsos que l'hi diuhen; també's diu que'l llamp no pot caure al ars blanch perque aquesta es una de les plantes quines branques se fan beneir el día de Sant Pere Màrtir pera posarles a les vinyes y als camps, a quins també lliuren de la pedregada.

En Cels Gomis diu que creuhen al Aragó que la corona d'espines de Cristo era d'ars blanch, y per això no hi cau el llamp. Passant de totes aquestes llegendes populars, que fes que d'antich se fixés l'atenció sobre aytal planta, a la part científica y moderna, direm que: principalment ens l'han donat a conèixer ab ses

més perfectes indicacions pera curar malalties del cor els doctors Sièffert y'l doctor Arnulphy de Niza, qui durant tants anys ha estat mestre de les malalties cardíques al Hospital de Chicago. Aquí a Barcelona no crech que l'hagin usat fins ara més que'ls doctors Ballester y Olivé, quins, seguint les petjades anteriors, n'han obtingut tant bons resultats, qu'es precis se dongui á coneixe aquesta substancia.

Fins avuy sols s'ha administrat la tintura preparada de ses flors y brots tendres y no se sap encare quina es la substancia activa que conté y manifesta sa acció sobre'l miocardio. Exerceix una poderosa acció sobre la miocarditis y careix d'acció sobre l'endocardi; es un tònich del múscul cardíach sens cap acumulació que produeixi efectes tòxichs; aquest remey es igualment útil en les lesions aòrtiques que en les mitrals, no compensades, en quines dona una acció tònica molt marcada, suau y moderada, y modificant favorablement el ritme del cor, se logra un lleuger augment de la tensió arterial y una accentuada diuresis; pera lograr això n'hi ha prou ab cinch gotes de tintura cada tres hores. Igualment desapareix ab son us l'insomni que pateixen molt sovint els aòrtichs.

Se pot observar algún cas de miocarditis infecciosa (grippal) curada en pochs dies ab el *Crataegus oxy*.

No obstant ens trovarem ab cardíachs en quins no sols les cinch gotes, sinò que una sola'ls agrava, allavores en aquest molt millor y de més bons resultats es usar una solució al 1 : 10 de la mateixa, y usarne d'aquesta decimal una gota cada tres o quatre hores o més segons els efectes que's vegin que produeix en cada hu y segons l'idiosincracia de cada malalt.

Aquest es un medicament molt útil que cap pràctich deu oblidar, y usarlo convenientment ab molt cuydado y millor comensant per la solució decimal ja dita, y

d'allí passar a la tintura pura si aquella falla; es un medicament més que's pot sumar a tants altres cardíacs que, podent pitjar que aquell, tenen efectes tòxics d'acumulació y que fan acabar molt prompte al pobre malalt. Es un medicament que'ns ajuda a portar les tossudes malalties cardíques, moltes vegades inevitablement fatals.

J. SOLÉ Y PLA,

Metge.

DESCUBRIMENTS GEOLOGICHS

EN LA VALL DE CAMPRODÓN.

Les passades vacances vaig anar a passar uns quants dies a la xamosa vall de Camprodón ab la intenció de fer un regoneixement geològic de la mateixa, puix me constava que era poch menys que verge baix aquell punt de vista, però a la veritat, may hauria cregut que pogués tenir tanta sort en les meves investigacions. Basti dir que ab sols deu dies vaig recullir cinquanta kilos de fòssils dels terrenos silúrich y carbonífer, haventhi entre ells alguns que no s'havían trobat encara a Catalunya ni a Espanya.

La major part dels exemplars trobats no estàn encara estudiats per falta d'obres de consulta, y además perque penso tornar a Camprodón á continuar les investigacions y després fer ab tota detenció la carta geològica d'aquella vall ab la Memoria corresponent; aixís es que avuy sols pretench fer una senzilla nota pera donar coneixement del fet.

La existencia del silúrich superior en la vall de Camprodón havia sigut patentisada desde fa molts anys pels geòlechs que l'havían recorreguda, especialment pel distingit enginyer de mines En Lluís M. Vidal, qui en sa *Reseña geológica y minera de la provincia de Gerona*, dona com a pertanyent a aytal período l'ampla faixa de terreno que desde Cerdanya s'extén cap a Ribas, Ogassa, Camprodón

y Prats de Molló, estant caracterisada per les següents especies:

Orthoceras giganteum, Low.

" *striatum*, Low.

" *laterale*, Phill.

" *tenuis*, Wahl.

" *Bohemicum*, Barr.

" *timidum*, Barr.

" *placidum*, Barr.

" *originale*, Barr.

* " *nummularium*, Low.

* " *ammonium*, Barr.

Euomphalus subuloides, Portl.

Capulus robustus, Barr.

Cardiola interrupta, Brod.

" *fibrosa*, Low.

* *Silurocardium Bohemicum*, Leym.

De totes aquestes especies sols les tres assenyalades ab l'asterisch havían sigut trobades a Camprodón, si be posteriorment el doctor Almera hi descobrí la *Cardiola interrupta* y la *Penenca humilis*, Barr.

Donchs be, en les calices negres del silúrich superior de Camprodón, además d'algunes de les especies anteriorment citades, he tingut la sort de trobarhi les següents, si be d'algunes sols puch precisar el género per falta d'obres de consulta:

Orthoceras elegans.

Pleurotomaria, esp.

Modiolopsis, esp.

Lunulicardium, esp.

Núcula (?).

Dualina comitans, Barr.

Avicula, esp.

Orthis, esp.

y uns grans exemplars d'*espongiaris* de sis lòbuls que mereixen estudiarse detingudament, puix presenten un pedúncul trencat, cosa que de comprobarse tiraria per terra la opinió general entre'ls geòlechs de que'ls espongiaris del silúrich

no estaven fixos, sino que anaven lliures per dintre l'aygua. Ademés hi ha gran quantitat de talls d'*encrinus*.

Tinch la seguretat de que noves investigacions permeterán aumentar considerablement la anterior llista. Totes les espècies citades les vaig trobar a deu minuts de Camprodón, en el lloch anomenat *Bach de la vila*.

Però hont la troballa fou realment interessant, es en les pissarres situades des-sota les calices que contenen els fòssils citats, y que per lo tant son de formació anterior. Allí sí que vaig tenir una ver-dadera sorpresa, puix encara no feya una hora que havia arribat a Camprodón que ja havia trobat nombrosos exemplars de un *trilobites* que ha resultat ésser, segons opinió de un distingit geòlech, el *Dalmanites caudata*, y ademés el *Monograptus turriculatus*, espècies abdues no trobades encara en lo silúrich d'Espanya, al menys no les cita pas en Mallada en la seua Sinopsis. Aparegueren també gran quantitat d'altres *Monograptus*, entre ells el *priodon*, Bronw. y'l *Nilssoni*, Barr. ben caracterisats, aixís com molts *Rastrites* y alguns *Diplograptus*. Les pissarres que contenen aquestos fòssils van acompanyades de boles o nòduls de pirita de ferro que jo trencava allissonat per la experiencia de que moltes vegades contenién fòssils, y vaig tenir la satisfacció de trobarne un de uns 30 centímetres de diàmetre, que no era més que un ver-dader pa de *Graptolites*, *Orthoceras*, *Cardiolas*, etc., ver-daderament piritisats.

Com ja he dit, la major part d'aquestes espècies estàn encara per classificar per falta de temps y d'obres de consulta; pero lo primer es recullir, que després tot lo demés se pot anar fent ab paciencia y temps.

A mitja hora de Camprodón vaig descobrir també una rica flora pertanyent al carbonífer probablement inferior, de la qual dech dir lo mateix que de la fauna del silúrich. Un altre día, si a Deu plau,

podrem presentar un detingut estudi, puix avuy no havem volgut fer altra cosa que donar compte de la troballa, per animar a la estudiosa joventut catalana envers la investigació personal, quiscun dintre'l cercle de les seues aficions.

MOSSEN N. FONT Y SAGUÉ,
Alumne de la Facultat de Ciències Naturals.

Barcelona, Octubre 1900.

FILOSOFIA DEL CATALANISME

I

La filosofia de la Historia ens ensenya que en les circumstancies de lloch y temps viu y's perfecciona l'home, tant si's considera en son caràcter individual com en son caràcter social.

Abdós factors, representats el primer per la tendencia propia de la entitat política, y'l segon per la corrent de la època, son com elements determinants de sa iniciativa particular, l'equilibran ab el desenrotllo de ses facultats expansives y formen aquesta espècie d'ambient moral que, al posarse en contacte ab l'esperit, l'arrenca de son quietisme produhint primerament la combinació de diferents parers, l'armonia de varies intelligencies, la unió de numerosos aspiracions y en últim lloch la implantació o la reaparició de una idea.

El catalanisme com estat social pertany a l'ordre dels aconteixements que tenen el caràcter de restauracions més o menys radicals. Es una idea indígena y una idea universal; porque es efecte de una reacció general que paralelament se realisa en tots aquells pobles que al arribar la època moderna perderen quelcóm de sa fesomia primitiva.

II

D'aquí que caygui per falta de fonaments aquella nova teoria, reconeguda a

cegues y professada ab calor pels partidaris del centralisme; teoria anti-racional que condemna *a priori* nostres tendències y que posa com a dogma principal de llur sistema lo principi de que la humanitat passa de la varietat a la unitat perquè aquesta significa la perfecció, y tot esser deu procurar pera son perfeccionament.

Mes aquesta afirmació absoluta y excessivament sintètica tan lluny està de la realitat com mancada de tota rahó filosòfica. ¿Pot considerarse un be social y per lo tant un grau de perfecció l'atenyar a les lleys naturals y divines, l'unificació de pobles diferents en tots els ordres de la vida política, l'absorció complerta d'una rassa per altra de més potencia material, la mutilació d'organismes indispensables pera la normalitat y'l progrés? ¿Tan gran es la necessitat de l'unitarisme que s'hagi de sacrificar per ell la obra de tants sigles, y's retrocedeixi als temps protohistòrichs en que'l domini del més fort era la única moral que regia en les agrupacions polítiques?

La historia, per altra part, ens diu que no s'ha realitzat aquest fet, ni s'ha manifestat clarament aquesta tendència. Es natural que a la dispersió de pobles que tingueren un mateix origen hagi seguit la federació de tots o d'alguns d'ells ab inclinacions a la unitat. Aquella varietat primitiva era una imperfecció en l'ordre sociològich, però no ho era considerada en sa relació ab pobles de diferenta procedencia y d'altra estructura política.

Ademés, la experiència'ns ensenya la vida curta, encara que aparentment gloriosa, dels grans Estats, sempre que al formarse s'ha prescindit del especial caràcter de la gent que'ls constituïan, y hem vist a una mateixa nació passar de la varietat a la unitat pera tornar després a un règimen completament regionalista, com si apartada de sa primera posició busqués altra volta el seu centre de gravitació social.

Tampoch pot treures cap conseqüència general respecte a l'estat actual d'aquesta doctrina. Mentres que hi ha nacions que no's resisteixen al règimen uniformista, la majoria se senten congestionades per la evolució més o menys ràpida però intensa de les idees modernes.

Y si no bastessin les rahons filosòfiques y històriques que serveixen de contraproba a una llei may consignada en la biologia de les rasses y per lo tant ab menys motiu en la de la humanitat, de sobres ne tindriam pera refutarla, si acudíssim a la Sociologia que no admet el sistema de la evolució y a la Ciència del Dret polítich que ha considerat utòpica la idea del Estat universal, més viable encare que la tendència a una suprema unificació política.

III

La verdadera filosofia de la idea catalanista arrenca d'un principi general d'equilibri en la vida de la societat humana. Lo catalanisme es l'estat natural de Catalunya, en forma d'aspiració en els moments actuals a causa de la manera d'esser del Estat espanyol.

Aquesta aspiració està justificada per una rahó d'harmonia general per ser Catalunya un organisme intermedi entre la vida individual y la vida cosmopolita.

Però, al constituhirse la societat política no sempre s'ha atès a la historia, a les tendències y á la idiosincracia de sos elements, y per això més vegades viuhen els pobles units per circumstancies reals (necessitats de moment), y d'altres per circumstancies històriques (tradicions, costums, etc.) El primer estat es generalment violent, produheix antipaties, excludivismes; mentres que'l segon es natural, contribuheix a estrenyer el llaç de germanor entre les nacions y s'acosta a la mateixa unitat que buscan en la primera manera de constituhirse. Per això

el catalanisme reacciona en contra d'aquella situació violenta y vol col·locar la nostra patria en sa exstricta normalitat segons ensenya la verdadera filosofia práctica.

J. SERRA Y HUNTER,
Alumne de la Facultad de Dret.

LES UNIVERSITATS CATALANES

Degut, sens dubte, al esperit expansiu y pràctic dels catalans y per lo tant a ses relacions ab altres païssos, sobre tot ab Italia y l'Orient, de temps molt antich ja's distingeix nostra patria per sa ilustració. En el segle XI l'abat de Sant Grau d'Orleans envià a la escola de Ató, bisbe de Vich, al monjo Gesbert pera que aprengués matemàtiques y sortí d'allí tan il·lustrat y virtuós, que al passar a Italia fou arquebisbe de Ravena y després Papa, ab lo nom de Silvestre II. En els primers anys del segle XIII, en Berenguer de Cruilles, bisbe de Gerona, mana que en tots els pobles de sa diòcesis s'ensenyi de llegir a tots els noys y se'ls instruexi en les veritats necessaries pera que comprengan quin es l'últim fi del home. Aquestos y molts altres fets proban lo avans dit; però ahont més se veu la ilustració dels catalans es en ses Universitats. Aquestes no comensaren a fundarse fins al segle XIV, però molt avans existían ja'ls anomenats *Studis generals* que's distingían de les Universitats en que sols tenían autorisació del Príncep, mentres que aquestes la tenían del Sant Pare, per lo que'ls graduats en les Universitats podían ensenyar en tots els païssos d'Europa, mentres que'ls títols que donava un Estudi eran restringits a determinats territoris.

La primera Universitat catalana fou la de Lleyda, fundada per Jaume II en virtut de decret que donà a Saragossa el 1.er de Septembre de 1300. En aquell diu qu'ha obtingut butlla de Bonifaci VIII facultantlo pera fundar una Universitat

en sos estats a fi de que sos habitants no tingan d'anar a instruirse al extranger, y afegeix qu'ha escullit aquella ciutat per esser la més cèntrica de sos territoris, per la riquesa y benestar de sos habitants y per disfrutar de bon clima ab abundancia d'aygua y comestibles.

El govern y administració de la Universitat estavan a càrrech del Cancelari, haventhi ademés d'aquest un Rector y un Vis-rector encarregats del compliment dels estatuts y de la conservació de la disciplina. Aquesta, com totes les demás Universitats catalanes, tingué un règimen municipal.

Els estudiants de Lleyda no podían esser detinguts ni empresonats, ni sos bens podían esser venuts per deutes que haguessin contret avans d'anar a la Universitat. En les cases habitades per doctors, mestres y escolars no podían, els oficials de justícia, entrarhi pera buscar delinqüents, imposant la llei grans càstichs als que ab violència hi entressin y amenassant ab la força al qui entranthi conmogués o excités al poble. Al principi els catedràtics eran nombrats pels estudiants de les respectives facultats ab tal de que haguessin aprobat el curs.

Els Pahers de Lleyda obtingueren el privilegi de que'ls condemnats a mort fossen ofegats en sa presència pera després entregar els cadàvres a la Universitat pera els exercicis anatòmichs.

De ses aules ne sortiren homes tan cèlebres com Callís, Mieres, Marquilles, Sant Vicens Ferrer, el papa Calixto III y Antoni Agustín, l'eminent romanista.

En l'any 1430 el magistrat de Barcelona, pera evitar que'ls fills d'aquesta ciutat anessin a estudiar a Lleyda o al extranger, establí un *Studi general* dotat ab fondos municipals. En 1450 els Cancellers se dirigiren a N'Alfons V qui, previa una butlla de Nicolau V convertí aquell *studi* en Universitat. Al comensament tingué aquesta una vida molt anguniosa, fins que'l Consell de Cent refor-

mà els estatuts en l'any 1459. S'instal·là de moment en la casa qu'avuy es del marquès d'Ayerbe, al carrer de Ripoll, però al 1.er d'Octubre de 1536 comensà a construirse un edifici «al cap de la Rambla, junt lo portal de Sant Sever», edifici que l'any 1843 fou tirat a terra pera obrirhi un carrer.

El Cancelari era'l Bisbe, però el verader quefe era'l Rector, que'l nombrava l'Ajuntament. Hi havia també un Vis-rector encarregat de la disciplina y un Conservador qu'era'l Prior de la Colegiata de Santa Agna.

A Girona els jurats y regidors de la ciutat demanaren a N'Alfons IV la facultat d'erigir un *Studi general*, donantse'ls permís per decret expedit a Nàpols el 9 de Maig de 1446. Més tart, l'any 1561, tingueren un plet contra'ls jesuitas que tenían una escola, y la Audiencia fallà en favor d'aquests, mentres que'l Papa Pau V fallà en favor del *Studi* el 29 de Maig de 1605, convertintla llavors en Universitat, essentli ratificats tots sos privilegis per Felip II.

La de Tarragona fou fundada pel Cardenal Gaspar Cervantes de Gaeta el 5 de Juny de 1572, dotantla ab rentes propies qu'importavan mil lliures catalanes anyals. Dos anys més tart, lo Papa Gregori XIII li concedí la facultat de conferir graus.

Del *Studi* de Vich no se sab quan fou fundat, però fins al any 1599 no se'l autorisà pera donar graus, limitat aquest privilegi a filosofia y arts. Lo Rey Felip V, en les Corts que celebrà a Barcelona el 14 de Mars de 1702, li donà el permís pera conferir els demés graus.

La de Tortosa fou fundada per Fra Baltasar Sorio, dominich, y'l privilegi reyal li fou concedit per Carles I, segons uns, y per Felip IV, segons altres.

Consta també que l'any 1617, Fra Joan Alvaro, abat de Veruela, fundà un *Studi* a Solsona que tres anys després fou erigit en Universitat. D'aquesta y de

la anterior no'n queda casi bé cap notícia.

Al apoderarse'ls castellans de Barcelona, l'any 1714, lo Capità general publicà un *bando* prohibint que s'obris la Universitat y manant que sos estudis fossen trasladats a Cervera. En Felip V, convenut de que tots els centres d'instrucció havían apoyat al Arxiduch en la guerra de successió y sabent que en ellas se conservava viu l'esperit de rebelió contra'l nou domini, en el decret de 12 de Novembre de 1717 manà tancar totes les Universitats de Catalunya trasladant, com ja s'havia fet ab la de Barcelona, tots els estudis a Cervera en premi de la fidelitat que sos habitants li guardaren. L'objecte de Felip V era fundar una Universitat en que l'exclussiu estudi dels clàssichs fés aparèixer infantívolas y poch consistentes les constitucions polítiques de Catalunya y nostra literatura de la mitjana edat, suprimint tot lo que de regional tenían les Universitats extingides. Però, degut a la influència de les ordres relligioses, amigues de la tradició, la Universitat cervantina conservà un esperit catalanesch que de segur son fundador no volia donarli. L'ilustre Joseph Finestres, nirvi d'aquella Escola, ho feya tot en català, manifestant en una carta que sols per forsa usa la llengua castellana. Les funcions acadèmiques relligioses se celebraren en nostra parla, y en ella apareixen escrits la major part dels llibres que en la impremta de la Universitat s'estamparen. En el programa de Filosofia al costat de la exposició dels sistemes llògichs dels mellors filosofhs antichs y moderns, s'hi troba també exposat el sistema del gran doctor mallorquí Ramón Llull, y En Marià Aguiló, retreu com a prova del persistent esperit català a Cervera les innombrables edicions que del Fra Anselm sortiren de la impremta de la Academia.

D'aquesta Universitat ne sortiren homes tan ilustres com lo ja esmentat Joseph Finestres, eminent romanista, molt

apreciat pel famós Heinecci; en Ramón de Dou, gran jurisconsult, l'insigne vigatà Jaume Balmes y gran nombre de venerables doctors ben catalans en la parla, en la pensa y en les costums.

Aquesta Universitat fou traslladada a Barcelona l'any 1821; dos anys després tornà a Cervera, y l'any 1837 s'establí definitivament a Barcelona. D'ella podem dir lo que en *La Tradició catalana* diu l'ilustre Prelat vigatà: «Res se aprèn de Catalunya en la Universitat oficial fora de lo que alguns catedràtics de bona voluntat pugen voluntariament, exintse de la via oficial, explicar a sos dexebls. Les arts, la literatura, la ciència, son conreuades com plantes exòtiques, y les que la terra produhí de son albir son oblidades».

JOAN VALLÈS Y PUJALS,

Alumne de la Facultat de Dret.

NOTA D'ACTUALITAT

Fa ja bastants anys, que un enginyós escriptor espanyol, Marià de Càvia, va publicar un paralelisme entre Madrid y Barcelona en quin, entre altres coses gràfiques, que avuy no les podem dir els catalans, hi feya constar De Càvia, que la Capital de Catalunya tenia una magnífica Universitat y una Plassa de Toros detestable.

D'això fa ja bastant temps, y ab el temps ha sofert una terrible metarmòrfosis aquella veritat pretèrita. Al antre decrepit del barri marítim, l'ha succehit una ensopèrbida construcció d'istil morresch, ahont la xurma banal hi ha trobat la tònica del seu esperit ab els derrers successos que han donat a las *Arenas* una dolorosa actualitat. No gayre lluny de la nostra Universitat, pera més escarni y pera més vergonya de la ciència que empeny avant als pobles, el nou Centre de las grans corrupcions cívi­cas s'hi ha

ensenyorit, glorificat pel dèspota de ferro y apaybagat ab luxuria funesta pel badell d'or. Del indret humil de la ciutat vella als grans carrers de la ciutat nova, ahont la vida hi germina, poderosamente, aquell espectacle primitiu s'ha transformat ostentosament, convertit en necessitat de la vida moderna pels diaris de gran circulació, per aquets bizantins que en ses planes hi confonen sense escrúpol, les idees que deixan en el poble el llevat de nous progressos y de noves llibertats, ab les ressenyes tabernaries de les corregudes de toros, ab la descripció microscòpica de tot lo passional y emotiu, siga groller o no, d'aquesta mena de testes populars.

Observant fredament aquesta progressió dels sentiments antichs, ab repugnancia hem de dirho, se'ns presenta d'una manera irrisoria el moviment de regressió que sofreix la Universitat de Barcelona, en algun dels seus aspectes. Aixís, mentres les *Arenas*, per l'agiotatge d'empresa, s'aixecan provocadores en un dels llocs més alts de la ciutat nova, sense que l'Estat interposi cap mena d'acció contra'l seu desenrotllo, l'Estat mateix escatima especulativament a la Universitat els pams de terra que, pera l'estudi y pera la ciència, havían d'esser, com eran, del jardí botànich anexe al edifici destinat a formar la gent del avenir. ¡Sembla extrany que la Universitat de Barcelona, que es la que tributa més al Estat espanyol y que, segons tinch entès, es la única que li dona *superabit*, s'hagi de veure en aquest ridícol! No obstant, donchs, aquesta condició, que per sí sola la fa ja respectable, els gabinets d'esperimentació que hi ha establerts en las seves sales, son de lo més neulit que hi ha en els Centres d'instrucció de la seva categoria. Y, si a tot això hi ajuntem la lley de reformes que ben sovint sofreix la ensenyança en el nostre país, reformes que trastornan a vegades fundament el curs dels estudis, se'ns farà més fàcil comprendre

l'acció relativament m'grada de la ciència, en els avenços de la nostra terra.

Resultat, emperò, es, d'aquesta civilització somorta, quasi impalpable, de que fem tant sovint esment, l'estancament del poble en un marasme repulsiu, incongruent.

Per aixó, ens ha fet més efecte avuy que may, lo que digué De Cavia..... Si aquest humorista, que no sent pas a gust la vida que's viu aquí, torna alguna vegada a escriure noves observacions de casa, segurament que les *Arenas* se'n portaran d'ell alguna exclamació profètica, potser tan expressiva com la que li meresqué la Universitat de Barcelona, quan vingué fa ja bastants anys, a Catalunya.

JOSEPH M.ª LLEBARIA.

NEU A MONTSENY

¡El primer fret d'enguany!... Un fret viu que de cop, al eixir al carrer, m'ha embalvat les mans... No sé per que so pressentit neu a montanya; y tot seguit m'he encaminat a la serra més alta del entorn de la ciutat pera contemplar el vell Montseny... Y'l so vist confós ab la nuvolada esblanqueida. Ja porta la capa blancoya que amaga totes llurs belleses; ja son estroncades les déus de llurs fonts y estanyols; ja'ls arbres ufanosos restan despullats d'aquella vesta de verdor encisadora, passant a regnar en aquelles serralades y penyateres la soletat beneyta que prou hi so fruit més d'una volta.

Els hermitatjes, solitaris y frets no rebràn pas en son interior aquells estols de romeus plens de fe; les prades plenes d'herva no seràn torbades pels remats, y aquelles afraus frondoses ahont s'hi pert el ressó de les veus humanes, restaràn mudas; escoltantshi, molt llunyà, el xiscle esglayador de les aus hivernals

carniceres que alabatent crehuràn les cingleres...

El pastor ja es fora!... es a la plana... es a redós de la llar, voltat de maynada que l'hi arrenca els misteris de les montanyes qu'ell habita; aquelles rondalles ja tristes, ja alegroyes, que l'hi ha dictat el geni de les boscuries pavoroses; y ara fa aplega de cançons y de recorts al niu de la familia, al dolç escalf del patriarcal escón y torna a vèurer aquella hermosa y senzilla doncella que l'hi dona esperança y al recort de quína, glosa en son fluviol, sota'ls sostres de fullatje aquelles esparses dolçes que so escoltat jo tantes vegades... ¡Qu'es trist l'hivern! però també es alegre; si que ho es y ben alegre pels bosquerols que gosan en ell del amor de la familia, y de la enamorada, aquells sapats jovincels que veyem palplantats per les turonades, talayant la remada y fent petar boscalls...

Avuy so vist neu a Montseny y he sentit una anyorança corprenedora; si hagués tingut ales hi hauria anat brunzent a fruhirla aquella soletat esfredarida que esmortuheix el cos y reviu l'ànima.

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

Comens del hivern de 1900.

SALUT ALS COMPANYS

Salut, companys, mos brassos oberts son per vosaltres, dels vostres ara espero que no'm seràn ingrats, l'estreta ha d'esser forta, y aixís seguint la vía que'ns ha de dú á bon terme, hi arrivarem plegats.

La joventut es vida;
jamay l'indiferencia,
podrà vení ab nosaltres
que aixó fora morí,
ni may hem d'aturarnos,
ni'ns hem de girà enrera,
nostre camí es ben ample
pera arribà a la fi.

Gaudim la poesia
qu'es font que may s'estronca,
seyemnos en sa falda
que'ns gronxi ab sos petons,
que'ns deixi nostres cossos
plens de desitj de vida,
que'ns ompli'l cap de febre,
y'ls llavis de cançons.

Tan gran es sa abraçada
qu'en ella hi cap la patria,
la patria qu'es ben nostra
perque'ns ha dat l'alé,
posats entre sos brassos,
s'engrandirà sens mida,
entrem donchs en sa falda
qu'aixís l'hem de volé.

Tant dolços son sos besos
qu'en ells l'amor hi nia,
l'amor que'ns ha fet nàixer
y vida'ns ha de dar;
entrem, donchs, en sa falda,
y assedegats de vida
podrem, sentint sos besos,
aprendre d'estimar.

Salut, companys, vos crido,
tenint les mans esteses,
pera encaixà ab vosaltres
assedegat de pau;
nostre camí es ben ample
y tots hi podeu cabre,
la terra es ben segura,
entreuhi, donchs, si os plau.

RAFEL FOLCH Y CAPDEVILA,
Alumne de la Facultat de Dret.

EL CANT DELS SEPULCRES

Aquí s'acaba l'himne de la vida;
aquí es la cambra del pahorós misteri;
els jorns hi passen com les nits, boyrosos;
la mort hi regna.

Com la rosada sobre flors marcides,
per les esquerdes van entrant les plujes
omplint les testes, y pels ulls, gelades,
les gotes llisquen.

Y ve del món fins aquest lloch, severa,
trista remor, d'una cançó d'absoltes,
y plors y crits com murmoreig d'onades
d'un mar feréstech

L'hora temuda de jutjar les obres,
les gents esperan, aquí dins, serenes;
ay, quan en l'ayre la remor sinistre
d'una ordre volí!

Quin despertar l'humanitat llavors;
els esperits, quin tremolar d'engunia;
quin espetech y quin cruixir de pedres;
quin soroll d'ossos!

L'esfonsament dels segles en el caos
serà llavors quan el món s'enruni;
plans y montanyes fugiràn a l'hora
sens deixar rastre.

Per sempre'l temps s'haurà acabat. Els homes
tornaràn a son ser cossos y ànimes;
l'espai sens ayre quedarà, tot d'una,
ple d'agoníes.

Y'l caure a trossos en l'abím sens marges
l'estel darrer, ressonarà serena
la veu del Just, dihent a les gentades:
Els bons segufume!

MATEU JULIÀ,
Alumne de la Facultat de Dret.

NOVES

Lo butlletí UNIVERSITAT CATALANA compta ab la protecció de les dues entitats escolars catalanes que hi ha establertes a Barcelona, lo «Centre escolar catalanista» y la «Agrupació Ramón Llull».

L'autor de la bonica capsalera del butlletí que hauràn vist els nostres llegidors, es obra del jove y distingit dibuixant y ferm company de causa En Eduart Pellegrí, a qui remerciem per la distinció de que'ns ha fet obgecte.

El Consell General del «Centre escolar catalanista» pera el present curs de 1900 y 1901, ha quedat constituhit en la següent forma:

Comissió executiva: President, Arnau Martínez Serriñá.—Vispresident primer, Xavier Palomas.—Vispresident segón, Joan Banús y Moreu.—Secretari primer, Faustí Planells y Marqués.—Secretari segón, Antoni Solé y Plá.

Secció de Dret y Filosofia y Lletres: President, Domingo Vilanova y Cuspinera.—Vispresident, Joan Rotllán y Botet.—Secretari, Jaume Almeda.

Secció de Medicina: President, Francesch Ferrando y Estapá.—Vispresident, Lluís Suñé y Medán.—Secretari, Edgart Martínez y Serriñá.

Secció de Farmacia: President, Antoni Novellas y Roig.—Vispresident, Esteve Salavert y Brujas.—Secretari, Francisco Viver y Madorell.

Secció de Ciències, Carreres especials y Bellas Arts: President, Isidro Campllonch y Romeu.—Vispresident, Joseph Ros y Güell.—Secretari, Joan Dalmau y Domingo.

Comissió Administrativa: Tresorer, Isidro Campllonch Romeu.—Biblioteca-

ri, Antoni Solé y Plá.—Secretari-comptador, Jaume Almeda.

La Junta Directiva de la Agrupació escolar «Ramón Llull» durant lo present curs, estará constituïda en la forma següent:

President, Joan Vallés y Pujals.—Vispresident, Joaquím Borralleras y Gras.—Secretari, Jaume Algarra y Pastius.—Subsecretari, Rafel Folch y Capdevila.—Tresorer-administrador, Salvador Taya y Filella.

Vocals-delegats: De Dret y Filosofia: Jaume Vila y Serracant.—De Ciències y Escoles especials: Joan Rosich y Rubiera.—De Medicina: Joan Ventura y Jorba.—De Farmacia: Ramón Valeta y Arqué.

El dimecres, día 7, prengué possessió del càrrech de Rector de la nostra Universitat, vacant per jubilació del doctor Luanco, el vis-rector y degà de la Facultat de Dret, don Manuel Garriga y Nogués.

El poeta Surinyach Senties està preparant un llibre de versos. En el número vinent publicarem un fragment inèdit que forma part de la nova colecció poètica, que son autor ha tingut la delicadesa d'enviarnos.

El celebrat poeta en Ramón Masifern ens ha obsequiat ab son tomet de poesies *Notas del cor*.

En el número prop-vinent se veuràn honrades nostres columnes ab la publicació d'un fragment del nou aplech líric del senyor Masifern.

Lo doctor Friedlander de Wiesbadem ha descobert la curació del dolor ocasionat per una picada d'avespa o de qualsevol altre insecte mitjantsant la aplicació d'una corrent elèctrica. Si s'aplica immediatament s'evita la inflamació y si s'aplica quan la part dolorida ja està inflada, deixa de sentirse el dolor.

Joaquím Nin se'n va a la Amèrica del Nort per una llarga temporada ab intenció de donarse a coneixe als públichs d'aquells païssos. El dijous passat se li feu una carinyosa despedida als *Quatre gats* ab motiu d'executar triades obres de Schumann y Grieg.

Li desitjem un felís viatge y tots els aplausos que mereix sa interpretació exquisida.

El distingit concertista de piano en

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 311.

UNIVERSITAT CATALANA

BUTLLETÍ MENSUAL

PORTAVEU DELS ESCOLARS CATALANS

PREUS

Barcelona, un any.	3	pessetes.
Fora de Barcelona, un any.	3'50	»
Número corrent.	0'30	»
» atrassat.	0'50	»

S'admeten sagells de correu als subscriptors de fora pera satisfer l'import del seu abonement.

Seràn exclussivament responsables dels treballs publicats sos respectius autors.

Totes les obres que's rebin per duplicat en questa redacció, s'anunciaràn durant tres números seguits en les cubertes del BUTLLETÍ y se'n farà la crítica.